

وزیر نیروی دولت سیزدهم از تحقق ۲۱۱ درصدی برنامه‌های آبرسانی و افزایش ظرفیت تولید برق می گوید.

علی‌اکبر محرابیان، وزیر نیروی دولت سیزدهم در آئین تکریم و معارفه وزیران نیرو در دولت‌های سیزدهم و چهاردهم به علل فزونی تقاضا بر عرضه آب و برق در کشور می‌پردازد و می‌افزاید: شرایط اقلیمی را می‌توان از جمله علل اولیه این امر برشمرد. متوسط بارش‌ها در کشور ۲۴۰ میلی‌متر به ثبت رسیده‌است؛ به عبارت دیگر برابر با یک‌سوم متوسط بارش‌های جهانی است و سرانه آب در ایران طی ۴۰ - ۵۰ سال گذشته به حدود یک چهارم و کمتر کاهش یافته‌است. سرانه آب تجدیدپذیر برای هر ایرانی در ۴۰ - ۵۰ سال اخیر حدود ۶۴۰۰ مترمکعب بوده‌است، این در حالی‌است که هم‌اکنون این عدد به کمتر از ۱۲۰۰ مترمکعب رسیده‌است. او، شرایط حاکم بر اقتصاد آب و برق را مسئله مهمی برشمرد و ادامه می‌دهد: مناسفانه به دلایل مختلف و

تحقق ۲۱۱ درصدی برنامه‌های آبرسانی و افزایش ظرفیت تولید برق

*** برنامه‌ریزی انجام شده برای افزایش ۱۰ هزار مگاوات ظرفیت نیروگاهی بود که از این رقم ۸۲۸۸ مگاوات به بهره‌برداری رسیده‌است و حدود ۵ هزار مگاوات نیروگاه با میزان پیشرفت ۵۰ درصد داریم که امکان تکمیل آنها وجود دارد و تأمین مالی این پروژه‌ها بهترین حمایت دولت از وزیر نیرو است. در نیروگاه صنایع ۱۰ هزار مگاوات برنامه‌ریزی شده که حدود ۱۷۰۰ مگاوات آن به بهره‌برداری رسیده‌است و شش‌هزار مگاوات آن در مراحل اجرایی قرار دارد.**

تاریخی، در کشور از ابزار اقتصادی برای مدیریت آب و برق بهره‌گامل و کافی برده نشده؛ این در شرایطی‌است که در اغلب کشورها اقتصاد مهم‌ترین اهرم تنظیم‌گری آب و برق است؛ در این زمینه اجرای طرح‌هایی مانند هدفمندسازی یارانه‌ها و مشابه آن برای حوزه‌های آب ضروری به نظر می‌رسد.

۳ سال سخت صنعت آب و برق

وزیر نیروی سابق با تأکید بر اهمیت «فرهنگ مصرف» در مدیریت آب و برق، می‌گوید: در برخی از کشورها از جمله ایران به لحاظ تاریخی و نیز عدم دستیابی به پارامترهای اقتصادی شاهد رشد مصرف آب و برق هستیم. همچنین وجود «محدودیت‌های مالی» دولت در راستای سرمایه‌گذاری زیرساخت‌های آب و برق، به دیگر معضل صنعت آب و برق است. صنعت آب و برق، سه سال سخت را به دلیل حاکم شدن خشکسالی بر اقلیم کشور پشت سر گذاشت، البته در سال جاری خوشبختانه بارش‌های خوبی در ماه‌های فروردین و اردیبهشت رخ داد که تا حدودی محدودیت‌ها را جبران کرد.

محرابیان به اتمام بسیاری از پروژه‌های مسکوت مانده نیمه تمام گذشته صنعت آب و برق در دولت سیزدهم اشاره کرده و می‌افزاید: با استفاده از ظرفیت کارشناسان وزارت نیرو برنامه‌ای را به مجلس شورای اسلامی ارائه کردیم که برنامه شامل دو بخش پروژه‌های «سخت‌افزاری

پدیده ارز دیجیتال بانک مرکزی ایران موسوم به «ریال دیجیتال» یکی از پروژه‌های نیمه‌متمرکز زنجیره بلوکی در حوزه رمز ارزهای ملی محسوب می‌شود که فصلی نو در سازوکارهای مالی و بانکی پسترساز دیجیتال، کارآمد و توسعه آفرین ایران خواهد بود.
کشورهای جهان، عزم جدی برای خلق و توسعه یک ارز دیجیتال ملی و دستیابی به یک نظام مبادلاتی ایمن، فراگیر، کارآمد و نوآورانه تحت نظارت بانک‌های مرکزی خود دارند. به عقیده صاحب‌نظران و محققان اقتصادی، مهم‌ترین پیامد عملیاتی خلق و انتشار ریال دیجیتال، مکانیزم ضدتحریمی آن خواهد بود. بر این اساس، توسعه «ریال دیجیتال» می‌تواند گامی بلند در راستای بهره‌مندی از منافع علم و بین‌المللی پولی و اقتصادی در جهت تقویت ارزش پول ملی باشد.

مفهوم ریال دیجیتال

ریال دیجیتال ایران، پول دیجیتال مبتنی بر توکن بانک مرکزی ایران و معادل و هم ارزش با اسکناس‌های واحد ریال است؛ در واقع ریال دیجیتال، نسخه الکترونیک وجه نقدی ریال (اسکناس و سکه) است که به صورت دیجیتال با استفاده از فناوری دفترکل توزیع شده، منتشر می‌شود.

بانک مرکزی با هدف بسترسازی برای توسعه اقتصاد دیجیتال در کشور اقدام به طراحی و انتشار ریال دیجیتال می‌کند. با توجه به شکل‌گیری مفهوم اقتصاد پلتفرمی در سال‌های اخیر و پیش‌بینی حرکت به سمت اقتصادهای مبتنی بر بلاک‌چین، تصور دنیای فراگیر مبتنی بر توکن در سراسر جهان دور از ذهن نیست؛ به‌گونه‌ای که هر موجودیت مالی حقیقی دارای مابه‌ازای دیجیتال در شکل توکن بوده و موجودیت‌های مجازی نیز هویتی مبتنی بر توکن خواهند داشت.

در چنین فضای، استفاده از یک ابزار دیجیتال پرداخت مناسب برای تأمین امکان ارائه خدمات مالی به موجودیت‌های مبتنی بر توکن نیازی اساسی بوده و از اساس مفهوم اقتصاد دیجیتال به شکل کامل آن در چنین فضای محقق خواهد شد. عدم پاسخگویی مناسب به این نیاز در حوزه دیجیتال، استفاده از سایر دارایی‌های رمزنگاری شده خصوصی و غیرقابل ردیابی را به‌عنوان ابزار پرداخت تشدید کرده و حاکمیت پولی بانک‌های مرکزی را با مخاطره جدی مواجه می‌کند. بانک مرکزی اعتقاد دارد توسعه ریال دیجیتال، می‌تواند موجب ایجاد فرصت‌های مناسبی در حوزه‌های اقتصادی، فنی و کسب و کار شود.

ویژگی‌های مهم و کاربردی ریال دیجیتال

ریال دیجیتال بانک مرکزی، شکل سوم پول منتشره در تاریخ بانکداری ایران خواهد بود که به طور انحصاری توسط بانک مرکزی به صورت دیجیتال منتشر شده و بدهی مستقیم این نهاد محسوب می‌شود و هم قوانین مربوط به انتشار اسکناس در کشور، بر ریال دیجیتال بانک مرکزی نیز مترتب خواهد بود. به طور خلاصه، برخی از مهم‌ترین مشخصه‌های کلیدی ریال دیجیتال بانک مرکزی عبارتند از:

۱- ریال دیجیتال بانک مرکزی همانند اسکناس و مسکوکه، کاربری عمومی دارد؛ به صورت دیجیتال در کیف

در دولت سیزدهم رخ داد

تحقق ۲۱۱ درصدی برنامه‌های آبرسانی و افزایش ظرفیت تولید برق

با هنوز عملیات اجرایی آن آغاز نشده بود. این در شرایطی بود که در ادامه ملاحظه شد نیاز کشور بیش از برنامه‌ای بود که در آغاز دولت به مجلس ارائه شده بود چرا که بیش از ۳۰۰ شهر دارای تنش آبی در کشور وجود داشت.

محرابیان با بیان اینکه حجم پروژه‌های آبرسانی در دولت سیزدهم افزایش قابل ملاحظه‌ای یافت، ادامه می‌دهد: دولت تا پایان عمر قانونی خود نتوانست برنامه‌های خود را به ثمر برساند و اکنون گزارش سمسالهای ارائه می‌شود که ذیل آن بسیاری از پروژه‌ها آغاز شده و در مراحل اجرایی است؛ به ویژه بسیاری از پروژه‌های بنابر ضرورت آغاز شده و هم‌اکنون در حال طی مراحل اجرا و تکمیل است.

تحقق برنامه‌های ۴ ساله آبرسانی

وی اضافه می‌کند: گزارشی که ارائه می‌شود درخصوص پروژه‌هایی است که به طور کامل به اجرا رسیده‌است. ۷۰۰ میلیون مترمکعب پروژه آبرسانی در آغاز دولت سیزدهم برنامه‌ریزی شد اما یک میلیارد و ۴۸۰ میلیون مترمکعب محقق شده‌است؛ به عبارتی ۲۱۱ درصد برنامه چهارساله طرح‌های آبرسانی دولت سیزدهم امروز تکمیل شده و به بهره‌برداری رسیده‌است. وزیر نیروی دولت سیزدهم با اشاره به رفع تنش آبی ۲۲۹ شهر طی فعالیت دولت سیزدهم، می‌افزاید: شبکه‌های آبیاری و زهکشی در حوزه‌های درون سرزمینی و مرزی اجرایی شد. در پروژه‌های مرزی که از سال ۱۳۸۹ و ۱۳۹۰ آغاز شد رهبر معظم انقلاب در دولت گذشته اعتبار بسیار خوبی را به این پروژه‌ها اختصاص داده بودند اما این اعتبارات برای تکمیل پروژه‌ها کافی نبود و مجموع این پروژه‌ها با پیشرفت حدود ۷۵ درصد سالیان سال مسکوت و تعطیل مانده بود.

محرابیان می‌گوید: طی مشورت با شهید خدمت آیت‌الله رئیسی و مذاکره با رهبر معظم انقلاب، مقرر شد تقاضای اعتباری برای تکمیل این پروژه‌ها صورت گیرد

که در نهایت یک میلیارد یورو برای این امر تخصیص یافت و خوشبختانه همه پروژه‌های مرزی در اقصی نقاط کشور فعال شد.

وی با اعلام اینکه در مجموع ۱۲۵ هزار هکتار شبکه آبیاری و زهکشی طی این سه سال برنامه‌ریزی و اجرایی شده‌است، اضافه می‌کند: عملیات اجرایی ۴۷ هزار هکتار شبکه آبیاری و زهکشی تا پایان مرداد ماه تکمیل شد و حدود ۱۳۰ هزار هکتار با توجه به تزریق اعتبار از محل پروژه‌های مرزی در آستانه بهره‌برداری قرار دارد. عمده پروژه‌های شبکه‌های آبیاری و زهکشی مرزی که پیشرفت‌های ۹۵ تا ۹۸ درصد دارند تا پایان سال جاری تکمیل می‌شوند.

وزیر نیروی دولت سیزدهم می‌گوید: در موضوع جمع‌آوری و تصفیه فاضلاب ظرفیت یک میلیون و ۲۰۰هزار متر مکعب طی چهار سال برنامه‌ریزی شده بود که امروز ۷۱۷ هزار مترمکعب محقق شده که معادل ۶۰درصد برنامه چهارساله است.

وزارت نیرو بوده است. در زمینه استفاده از منابع آب دریا پروژه‌های انتقال آب فرستجان، یزد به بهربرداری رسید و برخی مثل اردکان و کرمان در آستانه بهره‌برداری است.

تلاش برای کاهش ناترازی برق

او با بیان اینکه برای رفع ناترازی برق، توسعه صنعت برق و مدیریت مصرف در دستور کار قرار گرفت، ادامه می‌دهد: ۴۰ هزار مگاوات ارتقاء ظرفیت در دستور کار قرار گرفت که ۳۰ هزار مگاوات در قالب توسعه صنعت برق شامل نیروگاه‌های وزارت نیرو، صنایع بزرگ و تجدیدپذیر و ۱۰ هزار مگاوات در مدیریت مصرف بوده‌است. وزیر نیروی دولت سیزدهم با اشاره به برنامه‌ریزی انجام شده برای افزایش ۱۰ هزار مگاوات ظرفیت نیروگاهی وزارت نیرو می‌گوید: از این رقم ۸۲۸۸ مگاوات به بهره‌برداری رسیده‌است و حدود پنج هزار مگاوات نیروگاه با میزان پیشرفت ۵۰ درصد داریم که امکان تکمیل آنها وجود دارد و تأمین مالی این پروژه‌ها بهترین حمایت دولت از وزیر نیرو است.

محرابیان با تأکید بر حمایت مالی صندوق توسعه ملی از احداث نیروگاه برای تأمین انرژی صنایع و بخش‌های دیگر، می‌افزاید: در نیروگاه صنایع ۱۰ هزار مگاوات برنامه‌ریزی شده که حدود ۱۷۰۰ مگاوات آن به بهره‌برداری رسیده‌است و شش هزار مگاوات آن در مراحل اجرایی قرار دارد.

جراحی اقتصادی در صنعت آب و برق

وی با بیان اینکه در این سه سال جراحی عمیق اقتصادی انجام شده‌است، تصریح می‌کند: ابتدا علاوه‌بر ایجاد تقاضا برای برق تجدید پذیر اصلاح قانون، صنایع مکلف شدند پنج درصد برق خود را بخش تجدیدپذیر

*** ۷۰۰ میلیون مترمکعب پروژه آبرسانی در آغاز دولت سیزدهم برنامه‌ریزی شد اما یک میلیارد و ۴۸۰ میلیون مترمکعب محقق شده‌است؛ به عبارتی ۲۱۱ درصد برنامه چهارساله طرح‌های آبرسانی دولت سیزدهم امروز تکمیل شده و به بهره‌برداری رسیده‌است.**
*** ۴۰ هزار مگاوات ارتقاء ظرفیت در دستور کار قرار گرفت که ۳۰ هزار مگاوات در قالب توسعه صنعت برق شامل نیروگاه‌های وزارت نیرو، صنایع بزرگ و تجدیدپذیر و ۱۰ هزار مگاوات در مدیریت مصرف بوده‌است.**

آبرسانی به ۶۱۰۰روستا در ۳ سال

محرابیان، موضوع آبرسانی روستایی را یکی از چالش‌هایی عنوان می‌کند که دولت سیزدهم، در آغاز فعالیت خود با آن مواجه شد به طوری که در موضوع آبرسانی روستایی در بسیاری از روستاها برای نخستین بار با تأمین منابع آبی جدید در دستور کار قرار گرفت.

او توضیح می‌دهد: در ابتدای امر آبرسانی به هشت‌هزار روستا در نظر گرفته شد اما در ادامه این عدد به ۱۰ هزار روستا افزایش یافت و به این منظور همه ظرفیت‌های کشور به کار گرفته شد و در نهایت ۶۱۰۰ روستا به طور کامل طی سه سال آبرسانی شد و سایر روستاها طی جداول زمانبندی در حال تکمیل است. وزیر نیروی دولت سیزدهم با اشاره به اینکه مدیریت توامان آب و برق ظرفیت جدیدی را برای صنعت آب و برق باز کرد؛ از تدوین نقشه آب کشور برای نخستین بار با مصوبه شورای عالی آب خبر می‌دهد و می‌افزاید: این سند بزودی در شورای عالی امنیت ملی به عنوان یک سند مهم و قانونی به تصویب می‌رسد. محرابیان درباره اهمیت بازتخصیص آب صنایع از محل آب‌های نامتعارف اعم از دریا و پساب بهداشتی انرژی توزیع را در بورس انرژی خریداری کند که هم اکنون بالای ۶۰ درصد خرید و فروش در بورس انرژی انجام می‌شود.

پولی به اقتصادی گسترده‌تر و افزایش اعطاف‌پذیری نظام‌های پرداخت را موجب شود.

۵) ریال دیجیتال، مکملی برای پول نقد و جلوگیری از رشد هزینه‌های چاپ و توزیع اسکناس؛
انتشار و توسعه ریال دیجیتال می‌تواند تا اندازه زیادی باعث کاهش فشار تقاضای اسکناس در جامعه شده و سبب کاهش هزینه‌های چاپ، نگهداری و توزیع این‌گونه از پول فیزیکی شود.

معایب انتشار ریال دیجیتال بر اقتصاد ایران

در کنار مزایایی که برای انتشار و توسعه ریال دیجیتال برشمرده شد، برخی معایب نیز در این زمینه توسط کارشناسان و متخصصان پولی بیان شده است:
۱) اثرات منفی عرضه ریال دیجیتال بر منفی‌های پولی و واسطه‌گری بانک‌ها
چنانچه مانده قابل توجهی از سپرده‌های بانکی به ریال دیجیتال بانک مرکزی تبدیل شود، می‌تواند توانایی بانک‌های عامل در ارائه تسهیلات و وام‌دهی را به‌شدت کاهش دهد. این امر سبب می‌شود بانک‌ها حجم قابل توجهی از سپرده‌های معاملاتی کم‌هزینه خود را از دست داده و حاشیه سود آنها، به طور محسوسی تحت تأثیر قرار گیرد که خود این موضوع بار دیگر می‌تواند به افزایش هزینه‌های وام‌دهی بانک‌ها منجر شود.

۲) از نسبی دیگر، از آنجا که به کیف پول‌های ریال دیجیتال، سودی تعلق نمی‌گیرد مردم همچنان انگیزه خواهند داشت تا پول خود را در سپرده‌های بانکی دارای بهره نگهداری کرده و به این ترتیب، تقاضا برای ریال دیجیتال به‌شدت کاهش می‌یابد. همچنین تبدیل سپرده به ریال دیجیتال، می‌تواند به اضافه برداشت بانک‌ها از ذخایر خود نزد بانک مرکزی منجر شده و این مسئله، توانمندی بانک‌ها برای مواجهه با ریسک‌های ارزی را به‌شدت کاهش می‌دهد.
تبدیل سپرده به ریال دیجیتال، می‌تواند به اضافه برداشت بانک‌ها از ذخایر خود نزد بانک مرکزی منجر شده و این مسئله، توانمندی بانک‌ها برای مواجهه با ریسک‌ها را کاهش می‌دهد.

۳) توسعه ریال دیجیتال و هزینه‌های تحمیلی زیرساخت اکوسیستم مالی، پول دیجیتال بانک مرکزی قابلیت کاهش هزینه چاپ پول را دارد. با این حال، استفاده از این نوع پول نیازمند وجود زیرساخت‌هایی است که خود شامل هزینه‌های ثابت و متغیر است. اطمینان از فزونی منافع بر هزینه‌های موصوف از ضروریات توسعه ریال دیجیتال خواهد بود.

۴) ایپام‌های ناشی از نوظهور بودن ارزهای دیجیتال بانک مرکزی؛ از آنجا که هنوز داده‌های جامعی برای تجربه و تحلیل عملکرد ارز دیجیتال بانک مرکزی برای اطلاعات بانک مربوط به نمونه‌های آزمایشی وجود ندارد، شیوه اثر آن بر سیاست‌های پولی و ثبات مالی و نیز قدرت بازاری بانک‌های تجاری به‌ویژه در مواجهه با شوک‌های خارجی در اقتصاد مانند تحریم‌های اقتصادی با غریه با ایپام‌های مواجه است. در حقیقت فقدان داده‌های تاریخی، خود می‌تواند به‌عنوان یک ملاحظه مهم تلقی شود.

صفحه ۸

سه‌شنبه ۲۰ شهریور ۱۴۰۳

۶ ربیع‌الاول ۱۴۴۶ – شماره ۲۳۶۶۷

امنیت «زنجیره‌های تأمین» در کانون توجه جهانی

پس از بحران کرونا و جنگ روسیه و اوکراین، کشورهای توسعه‌یافته به دلیل آسیب‌پذیری زنجیره‌های تأمین، به تقویت امنیت این زنجیره‌ها و کاهش وابستگی به منابع خارجی روی آورده‌اند. این اقدامات شامل افزایش تولید داخلی و تنوع‌بخشی به منابع تأمین است. در ایران نیز با توجه به تحریم‌ها، بازنگری در زنجیره‌های تأمین و تقویت تاب‌آوری اقتصادی بیش از پیش باید مورد توجه قرار گیرد. زنجیره‌های تأمین هم‌رکز ثقل تنش‌ها بین کشورهای مختلف است.

تنش‌ها بر سر زنجیره‌های تأمین نتیجه تداوم سلطه‌گری از طریق فناوری است. زنجیره‌های تأمین بین‌المللی با وجود دوران طلایی خود در اوج جهانی‌شدن، در طول همه‌گیری کرونا و پس از جنگ روسیه و اوکراین آسیب‌پذیر و یک خطر بالقوه برای امنیت ملی به حساب آمد. از این‌رو اتکا به واردات و تولیدکنندگان خارجی در حال حاضر در بسیاری از کشورها به عنوان یک منشا خطر تلقی می‌شود.

تغییرات اساسی در سیاست‌های تجاری توسعه‌یافته‌ها

پس از بحران کرونا و جنگ روسیه و اوکراین، کشورهای غربی به دلیل آشکار شدن آسیب‌پذیری‌های زنجیره تأمین خود، به اتخاذ رویکردهای جدیدی در تجارت و اقتصاد بین‌المللی پرداختند. این تحولات باعث شد تا تمرکز بیشتری بر تقویت و امنیت زنجیره‌های تأمین قرار گیرد.

«جنت یلن»؛ وزیر خزانه‌داری در سخنرانی خود در شورای اتالاتیک در سال ۲۰۲۲، بر اهمیت مدرن‌سازی رویکرد چندجانبه‌گرایی در تجارت تأکید کرد و بیان داشت که هدف باید دستیابی به «تجارت آزاد اما امن» باشد. او همچنین هشدار داد که نباید به کشورها اجازه داده شود از موقعیت خود در بازار مواد اولیه، فناوری‌ها یا محصولات کلیدی برای اختلال در اقتصاد ایالات متحده و شرکای آن با اعمال نفوذ ژئوپلیتیکی ناخواسته استفاده کنند. این تمرکز بر تقویت امنیت زنجیره‌های ارزش تنها به کشورهای غربی محدود نمی‌شود؛ کشورهایی مانند روسیه و چین که رقیب غرب به شمار می‌روند و حتی هند که تا حدی شریک غربی‌ها محسوب می‌شود نیز به دنبال راه‌هایی برای جدا کردن اقتصادهای خود از سیستم مالی بین‌المللی تحت سلطه آمریکا هستند. یکی از نمونه‌های این تلاش‌ها، اصرار روسیه بر انجام پرداخت‌ها برای صادرات گاز طبیعی به روس است. نمونه دیگر، تلاش‌های چین برای تأمین انرژی خود از راه‌های مختلف بین‌المللی است. اتحادیه اروپا با به‌روزرسانی سیاست صنعتی خود در سال ۲۰۲۲، پنج حوزه کلیدی شامل مواد معدنی، کمپاب، منیزیم، پنبه‌های خودرویی، امنیت سایبری و نرم‌افزارهای فناوری اطلاعات را به‌عنوان نقاط حساس وابستگی شناسایی کرد. این تلاش‌ها برنامه‌هایی را برای تنوع بخشی به منابع تأمین و تقویت تولید داخلی در این حوزه‌ها دارد. نمود که بخشی از استراتژی گسترده‌تر برای تضمین خودکفایی و تقویت موقعیت رقابتی در بازار جهانی است.

در پاسخ به تهدیدات مشابه، دولت بایدن در ایالات متحده نیز در سال ۲۰۲۱ با صدور یک دستور اجرائی، برنامه مواد حیاتی آمریکا را راه‌اندازی کرد. این برنامه به منظور کاهش وابستگی به واردات مواد حیاتی برای صنایع کلیدی مانند انرژی‌های تجدیدپذیر، خودروهای الکتریکی و فناوری‌های پیشرفته طراحی شد. تلاش‌های گسترده‌ای برای توسعه منابع داخلی، سرمایه‌گذاری در معادن، تحقیق و توسعه تکنولوژی‌های جایگزین و ارتقاء فرآیندهای بازیافت مواد کلیدی در این چارچوب آغاز شد.

این اقدامات بخشی از استراتژی گسترده‌تر ایالات متحده برای تضمین امنیت ملی و اقتصادی در مواجهه با چالش‌های جهانی جدید و نشان‌دهنده اهمیت تنوع بخشی به زنجیره‌های تأمین است.

ضرورت توجه به زنجیره‌های ارزش کشور

در مواجهه با تحریم‌ها و نظم جدید جهانی که در حال شکل‌گیری است ضروری است که به زنجیره‌های ارزش کشور با دو نگاه اثرگذاری تحریم‌ها بر تأمین کالاهای حیاتی و تغییرات جهانی در زنجیره‌های تأمین همزمان توجه شود. تحریم‌ها در کوتاهمدت با ایجاد شوک‌هایی بر کالاهای حساس، تاب‌آوری کشور را به چالش می‌کشند و اولویت سیاست‌گذاری‌ها را به تأمین این کالاها معطوف می‌کنند. اما با توجه به ماهیت پیش‌رونده تحریم‌ها، تقاط آسیب‌پذیر دیگری نیز وجود دارد که باید برای مواجهه با آن برنامه‌ریزی شود. برای مدیریت این چالش‌ها، هر زنجیره ارزش باید به دقت بررسی شده و برای کالاهای حیاتی، برنامه‌ریزی دقیقی صورت گیرد که شامل تحلیل احتمال عدم تأمین و ارزیابی شدت تخریب در صورت عدم دسترسی به آن‌ها باشد.

***پس از بحران کرونا و جنگ روسیه و اوکراین، کشورهای غربی به دلیل آشکار شدن آسیب‌پذیری‌های زنجیره تأمین خود، به اتخاذ رویکردهای جدیدی در تجارت و اقتصاد بین‌المللی پرداختند. این تحولات باعث شد تا تمرکز بیشتری بر تقویت و امنیت زنجیره‌های تأمین قرار گیرد. *در مواجهه با تحریم‌ها و نظم جدید جهانی که در حال شکل‌گیری است ضروری است که به زنجیره‌های ارزش کشور با دو نگاه اثرگذاری تحریم‌ها بر تأمین کالاهای حیاتی و تغییرات جهانی در زنجیره‌های تأمین همزمان توجه شود. تحریم‌ها در کوتاهمدت با ایجاد شوک‌هایی بر کالاهای حساس، تاب‌آوری کشور را به چالش می‌کشند و اولویت سیاست‌گذاری‌ها را به تأمین این کالاها معطوف می‌کنند.**

ایمن ارزیابی‌ها به‌ویژه در شرایط تحریم‌های گسترده علیه کشورهای نظیر ایران اهمیت زیادی دارند. با طراحی شاخص‌هایی که دو معیار احتمال عدم تأمین و میزان خسارت وارده به زنجیره را در نظر بگیرند، می‌توان کالاهای استراتژیک و حیاتی را بر اساس میزان اهمیت و آسیب‌پذیری اولویت‌بندی کرده و اقدامات پیشگیرانه و راهبردی را برای هر زنجیره ارزش تعریف کرد. چنین رویکردهایی به بهبود تاب‌آوری اقتصاد کشور در برابر فشارهای خارجی کمک کرده و نقش کلیدی در سیاست‌گذاری اقتصادی کشورها برای مقابله با چالش‌های ژئوپلیتیکی نوین ایفا می‌کنند.

در این راستا، سیاست‌گذاری‌ها باید همراه با در نظر گرفتن تغییرات جهانی و تحولات ژئوپلیتیکی باشد. تأمین کالاهای اساسی باید به کشورهای منتقل شود که کمتر تحت تأثیر تحریم‌ها قرار دارند، تا تاب‌آوری کشور در برابر نوسانات بازار جهانی و فشارهای

چنین برنامه‌ریزی دقیقی نه‌تنها به تقویت توانایی کشور در مدیریت بحران‌های اقتصادی کمک می‌کند بلکه امکان همکاری‌های منطقه‌ای و بهبود زنجیره‌های تأمین را نیز فراهم می‌آورد و از آسیب‌های احتمالی به اقتصاد ملی جلوگیری می‌کند.